

De hemmelige tjenestene

Cato Brunvand Ellingsen

catel@online.no

Hei du. Du som jobber for personer med utviklingshemning. Du der ute i landets kommuner. I hjemmetjenestene, skolen, på dagsenteret. Når var sist du så deg i speilet og sa til deg selv: «Jeg jobber for personer med utviklingshemning. Det er jeg voldsomt stolt over.» Og når var det noen andre som gjorde det. Når sa kommunens politikere det. Eller folkene i kommunens administrasjon. Når sa de til deg: «Du jobber for personer med utviklingshemning. Det bør du være stolt over. Det er vi.»

Jeg har en hypotese. Jeg tror nemlig at tjenestene til personer med utviklingshemning ofte er kommunenes hemmelige tjenester. Til tross for at de koster mye penger tror jeg det er altfor få som egentlig bryr seg om disse tjenestene. Som vet hva det innebærer å jobber for personer med utviklingshemning. Vet om alt det bra som skjer. Og også, vet om de utfordringene som du møter daglig. Kanskje er det nettopp bare når det er spørsmål om

økonomi at administrasjon og politikere egentlig bryr seg litt om hva som foregår der du jobber. Det siste året har sentrale myndigheter, departement og direktorat, avholdt regionale konferanser om politikken overfor personer med utviklingshemning. Ønsket var å sette fokus på de overordnede politiske føringene som gjelder på feltet. Føringer som tilsynelatende er på vikende front i kommunenes praksis. Ønsket var sannsynligvis å vekke

de kommunale politikerne. Mange hundre har deltatt på disse flotte konferansene. Om rettsikkerheten, levekårene og tjenestene. Mange hundre tjenesteytere og tjenestebrukere har hørt om de politiske føringene. Nesten ingen politikere. Kanskje har det vært to håndfuller kommunetopper. Kanskje. Jeg tør påstå, konferansene har vært totalt mislykket når det kommer til det opprinnelige formålet. Å vekke de kommunale politikerne.

Jeg er helt overbevist om at skal politikerne og resten av kommuneadministrasjonen vekkes, må du trå til. Du som jobber direkte i tjenestene. Du må si i fra om alt det flotte dere driver med. Si i fra om de fantastiske mulighetene som finnes. Og, si i fra om utfordringer og problemer. Om hvordan disse kan møtes og løses. Det er flere begrunnelser for at det er viktig at du som tjenesteyter skal engasjere deg. Jeg skal nevne tre.

For det første skal du engasjere deg med grunnlag i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med funksjonsnedsettelse. Konvensjonen legger til grunn at hele samfunnet, og da også du som tjenesteyter, er bevisst og bekjemper forhold som fører til diskriminering og økte barrierer for deltakelse. Artikkel 19 står sentralt i det flere har kalt et oppgjør med skillet mellom «de» og «vi». Den slår fast at mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha samme muligheter til å delta i samfunnet som andre. Dette kan også forstås som at du som tjenesteyter har et særskilt ansvar for bistå til at FN-konvensjonens innhold blir oppfylt.

For det andre skal du engasjere deg med grunnlag i yrkesetikken. Yrkesetikken handler om begrunnede verdivalg, også på samfunnsnivå. De yrkesetiske dokumentene som de ulike fagforeningene har utarbeidet har ulik innretning, men gir yrkesutøvere et redskap til etisk refleksjon og handling. FO som organiserer noen av profesjonsutøverne i disse tjenestene er for eksempel tydelig på ditt ansvar som yrkesutøver: «Yrkesutøveren skal bidra til at forhold som rammer utsatte grupper eller individer, får samfunnsmessig oppmerksomhet.»

For det tredje skal du engasjere deg med grunnlag i din unike kunnskap. Det er du som møter de daglige utfordringene. Det er du, sammen med tjenestebrukerne, som vet hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Skal politikere kunne ta beslutninger på et godt grunnlag er informasjon fra deg som tjenesteyter helt avgjørende. Dine faglige vurderinger og din erfaring må være en del av beslutningsgrunnlaget til administrasjon og politikere.

Det er mange måter du kan engasjere deg på. Ofte er det lurt å stå sammen med andre. I en fagforening eller i en interesseorganisasjon. Jeg er sikker på at slike organisasjoner vil ta i mot ditt engasjement med åpne armer.

Tjenestene for personer med utviklingshemning trenger det. Personer med utviklingshemning trenger det. Samfunnet trenger det. Åpne, ærlige og engasjerte tjenesteytere som sier i fra. Du kan jo begynne med å gå ut i gangen. Still deg foran speilet og si: «Jeg jobber for personer med utviklingshemning. Og det er jeg voldsomt stolt over!» ● ● ●